SHV-TUTKINTO **Kirjanpito ja laskentatoimi**
19.5.2022

A-OSA (tehtävät 1-5)

Tehtävä 1 (10 p)

Selitä lyhyesti seuraavat IFRS-17 standardin mukaiset käsitteet

a) Millä kahdella eri tavalla (velkakomponenttien summina) vakuutussopimusvelka voidaan esittää?
b) Vakuutussopimusryhmän jäljellä oleva vakuutuskauden velka.
c) Toteutuneista vakuutustapahtumista aiheutuva velka.
d) Riskioikaisu.
e) Vakuutuspalvelukate.
f) Miten vakuutussopimuskauden lopun mukainen vakuutuspalvelukate määräytyy raportointikauden eri komponenteista?

VASTAUSOHJE:

Sonni-Kautto Teija: IFRS 17 Vakuutussopimukset - Perusteet ja esittäminen henkivakuutusyhtiön näkökulmasta, SHV-työ 2022: Luvut 4-7

(Pisteytys: Muut kohdat 1.5 pistettä, f-kohta 2.5 pistettä)

Tehtävä 2 (10 p)

Mitä Finanssivalvonnan kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevissa määräyksissä ja ohjeissa 14/2012 määrätään tilinpäätöskäsittelystä seuraavissa tapauksissa

a) vakuutuskannan luovuttaminen vakuutusyhtiöltä toiselle
   I. vastuuvelan käsittely
   II. luovutusvoiton/-tappion käsittely
   III. mahdollisen apportin käsittely
b) muut vakuutuskannan luovutukset ja vastuunsiirrot
c) yksittäisiin jälleenvakuutussopimuksiin liittyvien siirtojen (ns. portfoliosiirrot) käsittely tuloslaskelmalla
d) työntekijäin ryhmähenkivakuutukseen liittyvien jäsenyhtiöiden välisten kausittaisten vastuusiirtojen käsittely tuloslaskelmalla

Ratkaisuohje: Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelma, kohdat 17.2.1 – 17.2.4

Tehtävä 3 (10 p)

a) Mitkä kaikki tahot ovat kiinnostuneita vakuutusyrityksen talousinformaatiosta ja miksi? (7 p)

b) Mitä pääomarakennetta vahvistavia elementtejä suomalaisilla vakuutusyhtiöillä on käytettävänä? (2 p)

c) Mikä on vakuutusyhtiön suurin haaste suoriteperusteissa kirjanpidossa ja miksi? (1 p)

Vastaus:
a) Vakuutustalous luku 2.1
b) Vakuutustalous luku 2.3.1.3
c) Vakuutustalous luku 9.2

Tehtävä 4 (10 p)

(a) millä edellytyksillä kirjanpitovelvollinen voi vähentää vastaisia menoja tai menetyksiä tilinpäätöksessä tilikauden tulosta laskettaessa?
(b) miten vastainen meno tai menetys merkitään kirjanpitovelvollisen taseeseen?
(c) millaisiin omistuksiinsa ja millä edellytyksillä kirjanpitovelvollinen voi tehdä arvonkorotuksen?
(d) miten arvonkorotus esitetään taseella ja tuloslaskelmalla?

Vastaus ja pisteytys:

(a) Leppiniemi-Kykkänen, kohta 5.9 (3 p).
(b) Leppiniemi-Kykkänen, kohta 5.9 (2 p).
(c) Leppiniemi-Kykkänen, kohta 5.12 (3 p).
(d) Leppiniemi-Kykkänen, kohta 5.12 (2 p).

Tehtävä 5 (10 p)

Kuusikymppinen naapurisi, Ringa-Ringo Riskinkaihtaja, on enimmäkseen vältellyt pitkiä parisuhteita, biletystä, illanistujaisia, syöpöttelyä, juopottelua, kerskakulutusta, muotivaatteita, hikeen johtavaa liikuntaa, kuorolaulua ja monia muita asioita. Näin ollen hän onkin elänyt varsin terveenä ja häntä pidetään hyvin omillaan toimeentulevana.

Et yhtään hämmästy, kun hän pysäyttää sinut pihalla ja kertoo luottamuksellisesti, että on saanut kerrytetyksi säästötililleen sievoisen summan. Ajatuksena on ostaa kesämökki eläkepäivien iloksi. Nyt hän on kuitenkin lukenut, että inflaatio on kiihtymässä ja saattaa syödä pankkitalletuksia. RRR on lukenut osakesäästötilistä ja avannutkin sellaisen. Nyt pitäisi vain vielä ostaa osakkeita.

RRR on leikannut päivän lehdestä tietoja osakkeista:

Helsingin pörssi

Keskisuuret yhtiöt

	Kaupat muutos %	Kaupat muutos e	Kaupat viim.	Vaihto milj e	Muutos, % 1 kk	Muutos, % 12 kk	Osinko e	Osinko %	P/E	m-arvo milj e
Kulutushyödykkeet										
Alma Media	+0,33	+0,03	9,13	0,02	-12,84	-5,21	0,35v	3,83	17	752
AS Tallink Grupp	-1,16	-0,01	0,595	0,04	+5,61	-16,46	0,00e			394
Finnair	+1,39	+0,01	0,4958	0,88	+5,68	-35,57	0,00v			698
Harvia	-0,50	-0,18	35,80	1,48	-2,23	+10,03	0,60v	1,68	20	669
Kamux	-0,09	-0,01	10,56	0,39	-0,28	-26,55	0,20e	1,89	22	423
Marimekko	+0,42	+0,06	14,24	0,87	+4,88	+36,08	3,60v	25,28	5	116
Musti Group	+1,91	+0,44	23,42	1,07	-2,63	-24,90	0,44v	1,88	38	780
NoHo Partners	+3,92	+0,31	8,21	0,32	-4,24	-8,03	0,00e			158
Puuilo Oyj	+0,15	+0,01	6,70	0,80	-4,67		0,30e	4,48	18	568
Rapala VMC	+2,44	+0,18	7,56	0,06	+6,96	-5,14	0,15v	1,98	17	295
Rovio Entertainment	-1,43	-0,11	7,245	0,25	+3,01	+6,75	0,12v	1,66	17	595
Stockmann (T)	+3,07	+0,05	1,812	0,43	-6,59	+47,48	0,00v		4	280
Tokmanni Group	+2,14	+0,31	14,81	3,10	-14,25	-30,42	0,96v	6,48	11	872
Verkkokauppa.com	+3,80	+0,18	4,775	0,10	-13,37	-51,06	0,246e	5,15	14	217
Viking Line	-0,81	-0,10	12,30	0,02	-1,59	-5,02	0,00e		6	213

RRR sanoo kaiken muun tästä suurin piirtein tajuavansa, mutta hän ei ymmärrä, että mikä on P/E.

a) selität P/E-luvun laskennan, sen tulkinnan ja mitkä seikat P/E-lukuun vaikuttavat.

b) Tämän jälkeen innostut selittämään osakkeiden hinnoittelusta vähän tarkemmin. Oletat, että RRR:n sijoitusaika olisi 5 vuotta, vaikka ei hän taida ihan 5 vuoden kuluttua eläkkeelle päästäkään.

Lasket esimerkkinä Musti Groupin osakkeelle hinnan olettaen lisäksi, että

- tuottovaatimus on 4 prosenttia

- ensimmäinen osinko maksetaan vuoden kuluttua, viimeinen viiden vuoden kuluttua, jonka jälkeen osake heti myydään

- osinko on koko ajan sama kuin RRR:n lehdestä leikkaamissa tiedoissa mainittu

- osake myydään viiden vuoden kuluttua samalla hinnalla kuin millä lehden tietojen mukaan viimeisimmät kaupat on tehty.

c) Tämän jälkeen lasket vielä mainitun osakkeen tuoton sijoitusperiodilta, olettaen, että RRR ostaa osakkeen b) kohdassa laskemaasi hintaan (ja kaikki muut kohdassa b) esitetyt oletukset toteutuvat).

d) RRR on hieman epäileväinen laskelmiesi suhteen. Hän kysyy, että mitä tapahtuu, jos olettamukset eivät pidäkään paikkaansa.

Teet esimerkinomaisesti hänelle laskelman osakkeen tuotto-odotuksesta, olettaen, että

- taloudessa on kolme tilaa: nousukausi, tasainen kasvu ja laskukausi.

- näiden todennäköisyydet ovat vastaavasti 0.2, 0.5 ja 0.3

- osakkeen tuotto on vastaavasti C+0.05, C, C-0.1,

missä C on kohdassa c) laskemasi tuotto.

Pisteytys: kustakin kohdasta 2.5 pistettä.

Vastaus: Knupher-Puttonen: Moderni rahoitus, 2014

a) luku 10.4.4, s. 239-240

b) luku 4.3.2, s. 95

c) luku 6.1.1, sivu 134

d) luku 6.1.2, sivu 135

Lisäksi on B-OSA (yhteensä 50 pistettä) -> ks. erillinen kysymys- ja vastauspohja

Kirjanpitotehtävän *ensimmäinen osio* sisälsi yhteensä 22 vientiä. Niiden vaikutus tilikauden voittoon on yhteensä 110,3 milj. euroa ja taseeseen 414,5 milj. euroa.

Toisessa osioissa tuli määrittää vientien perusteella vastuuvelka ja vastuuvelan muutos vuoden lopussa määräysten mukaisesti laatimalla erillinen laskelma vastuuvelan muutoksesta. Oikeat loppusaldot ovat seuraavat:

Vastuuvelka 31.12.2021

- laskuperustekorkoinen kanta 1 288,5 milj. euroa
- riskihenkivakuutukset 19,5 milj. euroa

- sijoitussidonnainen kanta 3 710,0 milj. euroa

Kolmannessa osioissa tuli laatia tuloslaskelma ja tase 31.12.2021 tehtävässä annetun tuloslaskelma- ja tasekaavamallipohjaa käyttäen. Lisäksi tuli merkitä tuloslaskelmaan ja/tai taseeseen viennin numero (tehtäväkokonaisuuden ensimmäisestä osiosta), jotta kävi selväksi, mitkä viennit on kohdistettu kyseiselle tilinpäätöksen riville. Tilikauden voitto (ennen ensimmäisen osion vientejä 1-22) oli 88,0 ja tilikauden vientien vaikutus tilikauden voittoon 110,3. Näin ollen koko tilikauden voitoksi muodostui 198,3. Alkavan taseen saldo (ennen vientejä 1-22) oli 5 581,5. Tilikauden vientien (ensimmäisen osion viennit 1-22) vaikutus taseen loppusummaan on 414,5. Näin ollen taseen loppusummaksi muodostuu 5 996,0.